

JAARVERSLAG 2025

Vereniging Vrienden van de Heemtuin Malden

INHOUD

Voorwoord

1.	Natuurbeheer.....	P.	3
2.	Natuureducatie	P.	4
3.	Vereniging, bestuur en financiën	P.	5
4.	De werkgroepen.....	P.	9

Informatie en contact

Bezoekadres	Heemhuis, Bosweg 8a, Malden
Postadres	Pitrus 37, 6581 RM Malden
Bankrekening	NL41 RABO 0131 6382 11
E-mail	heemtuin@heemtuinmalden.nl bestuur@heemtuinmalden.nl
Social media	www.heemtuinmalden.nl www.instagram.com/heemtuin_malden/ www.facebook.com/HeemtuinMalden
Info akkers	www.instagram.com/akkersheemtuinmalden/ sites.google.com/view/akkersheemtuinmalden/akkers-heemtuin-malden

Voorwoord

Al vanaf 1978 beheert de Vereniging Vrienden van de Heemtuin Malden de acht hectare grond, destijds door de gemeente Heumen ter beschikking gesteld. Het stuk land is ontwikkeld tot een landschap dat zo rond 1900 in het gebied voorkwam. Met inmiddels rond de tachtig actieve vrijwilligers wordt dit unieke landschapspark in stand gehouden. Biodiversiteit en soortenbehoud zijn belangrijke punten die constant aandacht hebben. Ook educatie en informatie vormen belangrijke taken van de vereniging. We zijn voortdurend op zoek naar nieuwe wegen en manieren om biodiversiteit en landschapsbehoud onder de aandacht van de mensen te krijgen en te behouden. De Heemtuin is in het bezit van enkele unieke wallen die we de komende jaren graag meer in het voetlicht willen plaatsen. Samenwerking met andere organisaties is daarbij een belangrijk onderdeel.

We hebben er alle vertrouwen in dat we een mooie toekomst tegenmoet gaan!

Namens het bestuur,

Wim van der Meer

1. Natuurbeheer

De biotopen van de Heemtuin Malden zijn:

Haag, gemengd bos, houtkapbos, schraal grasland, heide, vlechtheg, houtwal, amfibieënpoel, ven, akkers, moestuin en kruidentuin. Ook worden er bijen gehouden.

Natuur in de Heemtuin Malden

Om vegetaties goed tot ontwikkeling te laten komen is het van belang om consistent te zijn in het beheer. Jarenlang ongeveer dezelfde koers varen, brengt rust en stabiliteit. In de natuur kunnen relaties zich verder ontwikkelen en systemen kunnen complexer en gevarieerder worden. Eigenlijk kan ik dus kort zijn en zeggen dat we afgelopen jaar in het beheer gedaan hebben wat we al jarenlang doen, met hooguit wat kleine aanpassingen.

Ik wil deze keer toch graag een heemtuinonderdeel iets meer belichten, namelijk de heide. Het heiderestant in de Heemtuin is een belangrijk leefgebied voor de zandhagedis en de hazelworm. Zodra we op een zonnige zaterdagochtend onderhoudswerk op de heide doen, kom je wel één of soms meer exemplaren tegen. Daarnaast zitten er al jarenlang rode bosmieren die zich regelmatig over de heide verplaatsen op zoek naar de ideale plek voor hun mierenhoop. Om deze heide in stand te houden zijn we doorlopend bezig om verbossing tegen te gaan.

Heide is een vervangingsgemeenschap van bos. Door eeuwenlange houtoogst, strooiselroof en overbegrazing zijn bossen verdwenen en op de steeds verder uitmergelende grond was heide één van de planten die het lang vol kon houden. De heide, zoals we die in Nederland tegenkomen, is dus vrijwel nooit een natuurlandschap maar het gevolg van rooftering en dus indirect door mensen gevormd.

Doordat dergelijke landschappen zich gedurende eeuwen hebben kunnen ontwikkelen, zijn deze een waardevol leefgebied gaan vormen voor zeer veel verschillende organismen die de openheid, de zonnige kale plekken en de dichte lage heidestruikjes, nodig hebben als ideaal leefgebied. Om die reden proberen we dan ook ons heiderestant zo goed mogelijk in stand te houden. Zonder begrazing, zonder strooiselroof, zonder afvoer van boomopslag zou de heide zich tot bos ontwikkelen. Zeker met de extra aanvoer van stikstofverbindingen uit de lucht, is dit een proces wat zich, als we niet zouden beheren, in een jaar of dertig kan voltrekken. Dan zou het leefgebied van een tweetal belangrijke reptielen in de Heemtuin verloren gaan.

Het lukt de laatste jaren weer beter om - kleinschalig en gevarieerd - stukjes heide geheel van boomopslag te ontdoen, oude heide te verjongen en plekken met veel strooisel af te schrapen. Kruiwagens vol organisch materiaal komen daarbij vrij en zorgvuldig kiezen we daar dan andere plekken in de Heemtuin voor om dat te verwerken. Het strooisel gaat naar de composthoop om zo, net als vroeger, op de akkers te belanden. Het takhout verwerken we in rillen langs de randen van het bos. Als er pluggen beschikbaar komen, gebruiken we die als afdekking voor de marterhopen of om slijtageplekken in de wallen te herstellen.

Een aantal jaren leek de verjonging van de heide op de opengemaakte plekken weg te blijven, maar gelukkig zien we de laatste paar jaar op steeds meer plekken jonge heide verschijnen. Jonge heideplantjes laten na twee jaar alweer de eerste bloemen zien en na drie tot vijf jaar bloeien ze massaal.

Het beheer van de heide is behoorlijk intensief en vraagt veel menskracht. We weten echter waar we het voor doen en als er dan weer waarnemingen gemeld worden van de zandhagedis en de hazelworm dan maakt dat alle zweetdruppeltjes meer dan goed.

De biologisch adviseur van de Heemtuin is Gerrit-Jan van Prooijen. Hij is al bijna veertig jaar actief in de Heemtuin Malden, de eerste twee jaar als beheerder en daarna als biologisch adviseur en vrijwilliger. Hij adviseert over natuurontwikkeling en natuurbeheer en werkt mee in de werkgroep beheer.

2. Natuureducatie

Natuureducatie is een van de doelen van de Heemtuin Malden. Hieraan wordt op verschillende manieren invulling gegeven.

Een groot deel wordt uitgevoerd door de werkgroep educatie. Zij doen daarvan verslag bij het onderdeel 'De werkgroepen'. Hun aandacht gaat vooral uit naar natuureducatie voor basisschoolleerlingen, daarbij wordt samengewerkt met NME Plaza, een adviesbureau op het gebied van natuur- en milieueducatie.

Ook is er aandacht voor educatie voor volwassenen, zij het minder structureel maar daarom niet minder belangrijk. Er worden rondleidingen gehouden door de werkgroep rondleidingen, waarvan ook verderop een verslag te vinden is. Maar ook bij elk bezoek van gasten zoeken we naar aanknopingspunten om in gesprek te komen over natuurbeleving, natuurbewustwording, biodiversiteit, klimaat en alle andere onderwerpen die de bezoeker leidt naar (nog) meer interesse in de natuur.

Een van de middelen daartoe is 'Ontmoetingen in de natuur'. Eén middag in de week waarop onze gastheer of -vrouw bij het Heemhuis koffie, thee of fris schenkt voor bezoekers van de Heemtuin. Een mooie gelegenheid om in gesprek te komen over allerlei zaken die (in)direct te maken hebben met natuur, milieu of klimaat. Van deze openstelling wordt vaak gebruik gemaakt door incidentele bezoekers die zich al fietsend laten verleiden door het aanbod van een gratis kopje koffie. De gulle vrijwillige bijdragen maken duidelijk dat dit initiatief wordt gewaardeerd. Ook enkele buurtbewoners die al dan niet met mantelzorger aanschuiven, kunnen dit erg waarderen.

3. Vereniging, bestuur en financiën

Vereniging en bestuur

De Nieuwjaarsbijeenkomst vond plaats op 4 januari 2025. Daarbij werd afscheid genomen van Dieuwke als voorzitter. Tevens werd postuum de opsteker toegekend aan Margriet van Pelt voor haar tientallen jaren inzet voor de Heemtuin.

We deden op 15 maart weer mee aan de NLdoetdag. Deze zaterdag was wederom succesvol, evenals de Natuurwerkdag op 1 november. Aan beide dagen hebben veel vrijwilligers (eigen én van buiten) deelgenomen. Beide dagen met koffie en wat lekkers en een heerlijke lunch.

De jaarvergadering op 26 maart was ook dit jaar in het clubhuis van Tennisvereniging Malden. Maaike ten Westenend en Lucy Hick zijn benoemd tot bestuurslid en Wim van der Meer als interim-voorzitter. Na afloop werd door Ronald Zollinger en Rob Bos van de Roofvogelwerkgroep Rijk van Nijmegen en omstreken een film over de oehoe - tot in het Reichswald - getoond met een bespreking na afloop.

In de loop van het voorjaar is het visiedocument Heemtuin 2025-2028 ontwikkeld en vastgesteld en samenhangend daarmee een beleidsplan voor de komende jaren.

Vanaf juni tot oktober zijn er vrijwel iedere donderdagmiddag 'Ontmoetingen in de Natuur' geweest. De coördinatorenvergaderingen waren dit jaar op 5 april en 18 oktober. Dat zijn positieve bijeenkomsten, waarin veel wordt besproken en naar elkaar geluisterd.

De Canisius Concertband speelde ook weer in de Heemtuin en wel op 8 juli. We hebben ervan genoten. De avond van Popkoor Springtime, gepland op 2 juli, ging helaas niet door vanwege de verwachte weersomstandigheden. Op 21 augustus werd door drie wijkbewoners samen met de activiteitencommissie een avondje 'Muziek in de wijk' georganiseerd in de Heemtuin. Een succesvol concept met een enorme toeloop van bezoekers.

Op 25 juli zijn we als bestuur op bezoek geweest bij de Hortus Nijmegen, ook met het doel om elkaar te versterken.

De gebruikelijke NME- (Natuur- milieueducatie) vergadering vond plaats op 21 maart. Het voorstel is om dat nog maar één keer per jaar te houden, bij Kadans, de Heemtuin of het Gemeentehuis.

Als bestuur hebben we twaalf keer vergaderd. Daarnaast was er overleg over de plannen voor het Heemhuis, de bestemming van onze reserves en het wallenproject.

Het ledental schommelt zo rond de 150 leden. We hebben drie soorten leden: leden donateurs, werkende leden en werkende leden die tevens donateur zijn. Wij hebben zes ereleden.

Het bestuur is (her)benoemd op de ledenvergadering d.d. 26 maart 2025 en bestaat uit:

Wim van der Meer, interim-voorzitter,

Hetty Koemans, secretaris,

Joost van Dantzig, penningmeester,

Maaike ten Westenend, algemeen lid,

Lucy Hick, algemeen lid.

Het bestuur wordt o.a. ondersteund door:

Karin van Montfoort, ledenadministratie; Marieke Broers, coördinator gebruik Heemhuis;

Paul Noort, vrijwilligerscoördinator (werving/introductie), tevens loopt hij de afvalronde en regelt de afvoer van het afval;

Loes van der Meij verzorgt de was; Diana van Starrenburg, eindredactie Heemrank en jaarverslag.

Financiën

Financiën 2025

Het jaar 2025 is afgesloten met een licht positief resultaat; begroot was een negatief resultaat van € 4.370. Het positievere resultaat ten opzichte van de begroting (€ 4.621), wordt verklaard door de hogere baten (€ 995) en een budgetvoordeel op de kosten (€ 3.626).

In 2025 zijn de baten hoger dan begroot als gevolg van meer inkomsten uit gebruikmaking van het Heemhuis door derden en hogere eenmalige donaties.

Op totaalniveau zijn de gerealiseerde kosten € 3.626 lager dan begroot. De grootste verschillen tussen begroting en realisatie wordt toegelicht:

- Aan huisvesting- en inventaris is € 1.673 minder besteed dan begroot, voornamelijk door lagere energiekosten. De energiekosten zijn onderhevig aan geopolitieke ontwikkelingen en derhalve voorzichtig ingeschat. Daarnaast zijn de kosten voor centrale organisatie € 652 lager dan verwacht, grotendeels verklaard door de lagere kosten voor de organisatie van de Nieuwjaarsreceptie en Algemene Ledenvergadering;
- Onder de kosten voor werkgroepen, activiteiten en lesvernieuwing zijn kosten opgenomen voor de individuele werkgroepen en uitgaven voor bijzondere activiteiten, zoals NLdoet. Ook de gerealiseerde kosten voor werkgroepen en lesvernieuwing lagen in 2025 onder de begroting, namelijk € 620. Het resultaat over 2025 is verwerkt op de algemene reserve en bestemmingsreserves (zie de 'Resultaatbestemming' in de staat van baten en lasten).

De algemene reserve eind 2025 is € 81.016 en de bestemmingsreserves zijn € 85.501. De bestemmingsreserves bestaan uit: Schenkingen € 85.253 en Lesontwikkeling € 248.

In 2025 is voor € 1.354 van de ontvangen rente toegevoegd aan de bestemmingsreserve Schenkingen (jaar 2024: toevoeging € 1.484).

De saldi op de bank zijn op 31 december 2025 € 132.028. Ten opzichte van 31 december 2024 is dit een stijging van € 5.976.

Toewijzing bestemmingen aan algemene reserve

De algemene reserve laat zien welk deel van de bezittingen (de activa kant van de balans) met eigen vermogen is gefinancierd. De algemene reserve, eind 2025 groot € 81.016, bestaat voor € 28.515 uit de opstellen Heemhuis en Bijenstand. Deze vertegenwoordigen geen echte waarde, want mocht de vereniging opgeheven worden, dan vervallen deze aan de gemeente. De 'besteedbare' resterende hoogte van de algemene reserve eind 2025 komt hiermee uit op € 52.501.

Bestemmingsreserve Schenkingen

In de komende jaren speelt een aantal belangrijke vraagstukken, waar het bestuur zich bezig mee wil gaan houden. Dit zijn onder andere de toenemende vergrijzing binnen de vereniging en de te verbeteren verbinding/ uitwisseling met de omgeving van de vereniging.

Begroting jaar 2026

Bij het opstellen van de begroting wordt rekening gehouden met de deelbegrotingen van de diverse werkgroepen, de adviezen van de werkgroep techniek en de gewenste investeringen die niet aan specifieke groepen gebonden zijn. De baten worden realistisch ingeschat en de kosten worden ruim begroot.

In 2026 is een negatief resultaat begroot van € 3.570. De begrotingsoverschrijding financieren we uit de in eerdere jaren opgebouwde reserves.

De baten zijn voorzichtig ingeschat. De begrote kosten zijn gebaseerd op ervaringen vanuit het verleden en bevatten – net als voorgaande jaren – een voorziening voor reparatiewerkzaamheden als

gevolg van vandalisme/ diefstal. Daarnaast zijn de kosten prudent begroot om onvoorziene uitgaven op te kunnen vangen.

Investerings, die bijdragen aan de oplossing van de vraagstukken waar het bestuur zich de komende tijd op gaat richten (zie paragraaf 'Bestemmingsreserve Schenkingen'), zijn *niet* opgenomen in de begroting 2026. Investerings zullen pas worden gedaan na instemming op door het bestuur verder uitontwikkelde plannen door de Algemene Ledenvergadering.

Het begrote negatieve resultaat van € 3.570 wordt als volgt bestemd:

- € 950 wordt toegevoegd aan de bestemmingsreserve schenkingen (deel rente) en
- € 4.520 wordt onttrokken aan in de eerdere jaren opgebouwde algemene reserve en bestemmingsreserves Lesontwikkeling.

Overzicht

STAAT VAN BATEN EN LASTEN	Begroting 2025	Realisatie 2025	Realisatie 2024	Begroting 2026
<u>Baten</u>				
Subsidie gemeente Heumen	€ 7.890	€ 7.913	€ 7.735	€ 8.070
Donaties	€ 2.200	€ 2.121	€ 2.155	€ 2.100
Giften en Schenkingen	€ 600	€ 1.389	€ 840	€ 700
Overige opbrengsten	€ 2.210	€ 2.472	€ 2.618	€ 1.950
Totaal baten	€ 12.900	€ 13.895	€ 13.348	€ 12.820
<u>Lasten</u>				
Huisvesting- en inventariskosten	-€ 5.370	-€ 3.697	-€ 3.936	-€ 4.140
Kosten centrale organisatie	-€ 1.920	-€ 1.268	-€ 1.303	-€ 2.240
Bureau- en administratiekosten	-€ 1.590	-€ 1.257	-€ 1.200	-€ 1.790
Kosten werkgroepen & activiteiten en lesvernieuwing	-€ 2.340	-€ 1.720	-€ 2.118	-€ 2.320
Onvoorziene uitgaven	-€ 250	€ 0	-€ 1.815	€ 0
Afschrijvingskosten	-€ 5.800	-€ 5.702	-€ 5.912	-€ 5.900
Totaal lasten	-€ 17.270	-€ 13.644	-€ 16.284	-€ 16.390
<u>Resultaat</u>	-€ 4.370	€ 251	-€ 2.936	-€ 3.570
<u>Resultaatbestemming</u>				
Algemene reserve	-€ 5.258	-€ 935	-€ 4.020	-€ 4.520
Bestemmingsreserve Lesvernieuwing	-€ 350	-€ 168	-€ 400	-€ 100
Bestemmingsreserve Schenkingen	€ 1.238	€ 1.354	€ 1.484	€ 1.050
	-€ 4.370	€ 251	-€ 2.936	-€ 3.570

BALANS (ACTIVA ZIJDE)	31-dec-25	31-dec-24	BALANS (PASSIVA ZIJDE)	31-dec-25	31-dec-24
<i>(na resultaatbestemming)</i>					
<u>Materiele vaste activa</u>			<u>Eigen vermogen</u>		
- gebouwen	€ 28.514	€ 33.191	- algemene reserve	€ 81.016	€ 81.951
- inventaris	€ 4.170	€ 5.195	- bestemmingsreserves	€ 85.501	€ 84.315
<u>Vlottende activa</u>			<u>Vlottende passiva</u>		
- vooruitbetaalde kosten / overige vorderingen	€ 2.297	€ 2.107	- nog te betalen kosten	€ 492	€ 279
- liquide middelen	€ 132.028	€ 126.052			
	€ 167.009	€ 166.545		€ 167.009	€ 166.545

4. De werkgroepen

De Heemtuin heeft een werkgroep voor: Beheer, Zomeravond, Inventarisatie Flora en Fauna, Kruidentuin, Bijen, Educatie, Rondleidingen, Activiteiten, Communicatie en Techniek. De leden van de werkgroepen doen hierna verslag van hun werkzaamheden in 2025.

Werkgroep Beheer

Haag en bos

De haag langs de noordrand van de Heemtuin komt oorspronkelijk voor in de uiterwaarden. Er staan struiken zoals meidoorn, sleedoorn, hondsroos, liguster, kornoelje en kardinaalsmuts. De haag wordt jaarlijks afwisselend gedund. De biodiversiteit wordt versterkt door diverse inhammen, een insectenhotel en een vlinderheuvel. Dit jaar hebben we vooral veel uitlopers van sleedoorn verwijderd die langs en onder het pad heen opkomen.

Het bos dat de zuidkant van ons gebied vormt, was vroeger een productiebos voor de mijnbouw. In het middenbos aan de westkant hebben we begin van het jaar veel hakhout afgezet, waardoor het overhangen van grotere bomen/struiken weer voor een paar jaar opgelost is. Dit doen we iedere zeven tot tien jaar. De overstaanders (grote bomen) blijven staan. Langs het fietspad gaan we regelmatig de strijd aan om uitheemse soorten als zaailingen van de Amerikaanse eik, Amerikaanse vogelkers/bospest of mahonia te verwijderen, zodat gewenste inheemse bomen en struiken weer de ruimte krijgen. Om het bos voor bezoekers veilig te houden, voeren we regelmatig veiligheidscontroles uit. Bomen in slechte staat met risico dat ze bij harde wind op een pad vallen, leggen we om. Er valt af en toe door storm en/of sneeuw toch een tak of boom. Als dat bij of over een pad is, ruimen we deze tussentijds zo spoedig mogelijk op. Op de open plek in het bos hebben we een paar flinke stammen neergelegd als speelplek voor kinderen.

Schraal grasland en heide

Voor het vijfde jaar is het schraal grasland gemaaid volgens de methode sinusmaaien. Dit geeft variëteit in hoogte en leeftijd van begroeiing en vergroot de biodiversiteit (zie voor uitleg: vlinderstichting.nl/sinusbeheer). Dit jaar zijn we gestart met drie maaibeurten in plaats van twee, omdat grassoorten die kenmerkend zijn voor meer voedselrijke grond steeds meer voorkomen. Door steeds al het maaisel af te voeren, wordt het grasland weer voedselarmer, waardoor soorten die kenmerkend zijn voor schraal grasland hopelijk weer meer opkomen.

Omdat we geen schapen op onze heide hebben lopen, is het wenselijk om ongewenste boomopslag en brem periodiek te verwijderen. Als we dat niet doen, wordt de heide uiteindelijk gewoon bos. Dit jaar hebben we vooral veel brem verwijderd die in een paar jaar tijd veel ruimte was gaan innemen. Om voor verjonging van de heide te zorgen, hebben we dit jaar weer enkele stukken geplagd. Verder zijn er bramen uitgegraven, dode stukken van oude hei gesnoeid en mos en strooisel van de bodem verwijderd, zodat zaadjes van de heide, die alleen op kale zandgrond kiemen, weer een kans krijgen.

Vlechtheggen en houtwallen

Met de heggen in de Heemtuin houden we een oude traditie in stand. In vroeger tijden werden vlechtheggen gebruikt als erfafscheiding en veekering. Heggen zorgen voor een grote biodiversiteit, temperen de wind, verkoelen, voeren regenwater snel af via de wortels naar het grondwater en vangen stof uit de lucht. De heggen helpen bij de oriëntatie van allerlei dieren, zorgen voor beschutting van vogels en klein kruipend en lopend wild vindt er voedsel. Afgaand op waarnemingen zijn vossen, dassen en reeën regelmatige bezoekers. Voor mensen vormen de heggen in alle jaargetijden boeiende landschapslijnen. Het ambacht van heggenverdichter, voorheen heggenvlechter (Unesco immaterieel erfgoed), brengen we op zoveel mogelijk leden van de beheergroep over.

Onze heggen, in totaal ca. 300 meter, zijn verdicht met verschillende technieken, zoals buigen, knikken, vlechten en leggen. We gebruiken altijd inheems plantgoed, belangrijk voor de ecologische kwaliteit. Aan de ca. 80 meter lange kruisvlechtheg aan de westelijke grens van de Heemtuin, is met regelmatige fikse inzet met snoei, gedeeltelijk nieuwe planten en binden, een chique heg gerealiseerd.

Drie wallen in de Heemtuin zijn historisch (groen erfgoed) en maken deel uit van het wallenpatroon tot over Heumensoord en verder. Op de historische wallen staan zeer oude eiken en eikenhakhoutstoven. Sinds medio 2024 zijn we ons gaan oriënteren op de restauratie van de historische wallen in de Heemtuin. Daarbij is Jef Gielen (heggen.nl) als deskundige betrokken. Dit heeft geleid tot een voorstel aan het bestuur en hun goedkeuring om dit plan verder uit te werken.

Inspiratie voor dit initiatief haalden we o.a. uit het Cahier 'Historische heggen en wallen in de gemeente Heumen e.o.' (erfgoedheumen.nl/deel10-heggen).

Poelen

Ook in 2025 was ons beleid gericht om de kleine poelen (bij het Heemhuis) en de grote poel (het oude ven) voedselarm, helder en zo open mogelijk te houden. Door 's zomers de waterplanten flink te laten groeien en deze in het najaar weer te verwijderen, hopen we de ongewenste algengroei (de bekende groene soep), veroorzaakt door te veel nutriënten, tegen te gaan. Tot nu toe met wisselend succes. Met het regelmatig beteugelen van de steeds maar uitdijende oeverbegroeiing, willen we verlanding zoveel mogelijk voorkomen en een zo groot mogelijk wateroppervlak behouden.

Het afgelopen jaar kende ongekende hete en droge weken, waardoor alle poelen veelvuldig moesten worden bijgevuld met grondwater.

Ook was het noodzakelijk om regelmatig de snelgroeïende wilgen en gagelstruiken bij de kleine poelen te snoeien, omdat deze anders te veel water zouden onttrekken door verdamping via het bladerdek en opname via het uitgebreide wortelstelsel. Om die reden, maar ook om het voortdurende proces van verlanding tegen te gaan, zijn ook de meeste alsmaar uitdijende lisdodden verwijderd. Verlanding was al aanzienlijk bij de noordpoel, maar is gelukkig grotendeels tenietgedaan door de verlande stukken af te graven. Ook bij de grote poel zal dit gaan gebeuren. Immers, handhaving van een balans tussen biodiversiteit en een zo groot mogelijk helder wateroppervlak is ons beleid, dat we ook in 2026 zullen voortzetten.

Akkers

Zo'n 150 jaar geleden lagen er al akkers op de plek waar nu de akkers in de Heemtuin liggen. We proberen dit karakteristieke cultuurhistorische landschapselement in stand te houden. Sinds het begin van de Heemtuin verbouwen we meerdere traditionele gewassen zoals: rogge, haver, pauwengerst, emmertarwe, spelt, paardenbonen, huttentut en vlas. Op onze akkers tref je een aantal soorten akkerflora aan die je op 'gewone' akkers niet of nauwelijks meer zult vinden. Gewassen en akkerflora horen bij elkaar; zonder gewassen geen akker en zonder akker geen akkerflora. De verscheidenheid aan soorten akkerflora vinden we minstens zo belangrijk als de akkeropbrengst.

Dit jaar was het extreem droog, vooral in het voorjaar. Net op het moment dat alles lekker begon te groeien, ging eind april onze akkerpomp kapot en konden we drie weken lang niet beregenen! Voor onze paardenbonen en blauwe lupine, soorten die van veel nattigheid houden, was deze droogte funest; we hebben vrijwel niets kunnen oogsten. Gelukkig was 2024 een super nat jaar en hadden we een mega-oogst van zowel paardenbonen als blauwe lupine. We hebben daarom nog ruimschoots voldoende zaaigoed. De granen hebben totaal geen last gehad van de droogte. Van de winterrogge en zwarte haver hadden we zelfs record oogsten!

Met de akkerflora gaat het in principe prima. We zijn echter wel twee zeldzame soorten 'kwijtgeraakt'. Ruw parelzaad heeft vorig jaar geen zaden gevormd (vanwege de nattigheid?) en omdat de zaden minder dan één jaar kiemkrachtig blijven, is deze soort nu verdwenen. Dit was eigenlijk ook wel een beetje de verwachting want ruw parelzaad hoort eigenlijk thuis op een veel kalkrijkere bodem dan we in de Heemtuin hebben. Korensla lijkt ook verdwenen te zijn. Waarschijnlijk komt dit door de 'vergrassing' van de eeuwige roggeakkers. Om dat tegen te gaan, gaan we de akkers in het vervolg een beetje anders beheren. Omdat de zaden van korensla jarenlang kiemkrachtig blijven, zou deze soort zomaar weer een keer op kunnen duiken. Onze wilde weit, de meest opvallende akkerflora soort op onze akkers, heeft het zelfs nog wat beter gedaan dan vorig jaar. Dat was, gezien de droogte, best verrassend.

Onze vrijwilligers hebben het afgelopen jaar overigens ook erg goed gedaan; zonder hun inzet zou er van de akkers helemaal niets terecht zijn gekomen!

Moestuin

Afgelopen voorjaar zijn we enthousiast begonnen met een andere opzet van de moestuin. Eerst hebben we al het gaas en bewerkte houten palen verwijderd en daarna het gras van de paden vervangen door houtsnippers. De tuin is verdeeld in een stuk waar wisselteelt toegepast wordt, en een stuk waar gewerkt wordt met permacultuur. Spitten doen we niet; we willen het bodemleven niet verstoren en we werken alleen met biologische zaden. Dit alles gebeurde op de zaterdagse werkochtenden van de beheergroep. Vanaf april is ook een enthousiaste groep op donderdagochtend aan het werk gegaan.

We hebben ons een beetje verkeken op de hoeveelheid onkruid en gras die we steeds moesten verwijderen. Daarom zijn in het najaar de paden afgedekt met karton om het onkruid te verminderen. We hebben veel moeten sproeien, omdat het erg droog en warm was. Met een tijd klok op de kraan kon dat 's nachts gebeuren.

De opbrengst van de groenten in het deel met wisselteelt viel wat tegen; door de combinatie met bloemen - die het erg goed deden - konden de groenten niet goed groeien. Wel kregen we veel complimenten over alle bloemenpracht. De opbrengst uit het deel met permacultuur was goed, maar het is toch te veel werk gebleken om op deze manier door te gaan.

De meeste bessenstruiken zijn verplaatst, omdat ze weinig vruchten gaven, waarschijnlijk door te weinig zon. Ook de heg rond de moestuin is erg hoog geworden en nam nogal wat zon weg. Omdat de appelboom die in de moestuin staat, geen appels geeft, is de boom gesnoeid en hebben er een tijdlang stenen aan de takken gehangen om ze naar beneden te buigen. Zo komt er meer licht en lucht in de boom.

We hadden steeds veel aanloop en mensen waren erg te spreken over de nieuwe opzet van de moestuin en alle bloemen. Zelf zijn we best tevreden over het afgelopen jaar, maar we gaan komend jaar wel wat aanpassingen doen.

Bijzondere activiteiten

Op 2 februari heeft Omroep Gelderland de aflevering over de (beheergroep van de) Heemtuin uitgezonden. Deze is terug te zien op [Omroep Gelderland - vrienden van de heemtuin Malden](#).

Op 16 maart, NLdoetdag, hebben zeven externe vrijwilligers de beheergroep geholpen met het herstellen van kuilen en modderige stukken van het familiepad, het snoeien van de leilindes en de lenteschoonmaak van de kruidentuin. Ook is die dag een torenvalkkast opgehangen in een hoge grove den op de hei.

Stichting Landschapsbeheer Gelderland heeft in juli de Heemtuin uitgekozen als locatie voor een inspiratiewandeling voor groenvrijwilligers in de gemeente Heumen.

Tijdens de Natuurwerkdag op 1 november kwamen - ondanks het slechte weer - alle vijf extern aangemelde vrijwilligers helpen met de voorbereiding van de aanleg van een bloementuintje bij de ingang aan de Bosweg, het inzaaien van wintergranen en het afvoeren van maaisel.

Voor de zesde keer kwam die dag ook een groep van twaalf vrijwilligers van meerbomen.nu zaailingen van bomen en struiken oogsten. De opbrengst met 682 stuks was ook deze keer weer groot.

Deskundigheidsbevordering

In de maanden maart t/m juni hebben we maandelijks bijscholing aangeboden voor en door eigen vrijwilligers: over vogels, de hei, de akkers en het grasland & maaibeheer. Meerdere leden van de beheergroep hebben deelgenomen aan webinars van de Stichting Landschapsbeheer Gelderland. Om meer te weten over het snoeien van fruitbomen hebben de twee leden die de moestuin beheren, de webinars over zomer- en wintersnoei gevolgd.

Eén lid heeft de cursus Veldhulpverlening gevolgd. Hiermee telt de beheergroep drie leden die in het bezit zijn van het certificaat Veldhulpverlening.

Om de vaardigheden in het verdichten van heggen te vergroten, hebben meerdere leden deelgenomen aan 'De week van de heg' die jaarlijks in de laatste week van november door het [Erfgoedplatform Heumen](https://erfgoedplatformheumen.nl) wordt georganiseerd. In het najaar hebben twee leden een bezoek aan Landgoed Buitengewoon in Groesbeek gebracht.

Werkgroep Zomeravond

Het verslag van de zomeravondwerkgroep is geïntegreerd in het verslag van de beheergroep.

De werkgroep beheer verzorgt het groenbeheer en de landschapselementen in de Heemtuin.

De groep werkt het jaar rond op de 2e en 4e zaterdag van de maand van 9-12 uur. In de maanden juli en augustus is op een tiental ochtenden extra gewerkt om te oogsten.

De beheergroep telt bijna veertig leden. Op reguliere werkdagen zijn er meestal zo'n twintig vrijwilligers aan het werk.

Ants Creemers is coördinator van de beheergroep.

In de werkgroep beheert Chris Hägele de heggen en wallen; Rob Lock en Wilbert Jansen beheren de poelen;

Erik Westerman beheert de akkers.

Marlies van Haren en Hanneke Swinkels beheren de moestuin. De werkgroep moestuin is vanaf 2025 geïntegreerd in de beheergroep.

In het moestuinseizoen wordt op de donderdagochtenden en op de zaterdagochtenden gewerkt.

De beheergroep kreeg op vijf avonden in de zomer hulp van de zomeravondgroep. Deze groep bestaat uit elf leden.

De coördinator van de zomeravondgroep is Marion Gruijters.

Werkgroep Inventarisatie flora en fauna

In 2025 zijn geen inventarisaties uitgevoerd.

De coördinator van de werkgroep inventarisaties is Ants Creemers.

Werkgroep Kruidentuin

Het was weer een mooi jaar in de kruidentuin! Het was een vrij droge, zonnige en warme zomer waarop bijna alle kruiden het goed deden, hoewel voornamelijk de eenjarige kruiden zoals selderij en koriander het moeilijk hadden. Deze hebben relatief veel aandacht nodig en ze lijken soms te worden aangevreten door beesten. Er is regelmatig extra gesproeid tijdens droge perioden omdat het anders zelfs voor de kruiden soms te droog werd.

Het resultaat van het ophogen van het noordelijk gelegen vak - en het verbeteren van de bodem daar in 2023 - was een weelderige groei en bloei. In het najaar zijn we verdergegaan met groot onderhoud van de resterende vakken. Dit houdt in het ophogen van ingezakte delen, bodem verbeteren (met kalk, bentoniet, compost en een toplaag van mulch) en waar nodig planten scheuren.

Het was veel werk, maar we hebben het voor elkaar gekregen alle vakken aan te pakken. Hierbij hebben we soms ook hulp gekregen van de moestuingroep, waardoor we het af hebben kunnen krijgen voor de winter.

Afgelopen jaar is de plattegrond geüpdatet. Verder hebben we de composthoop weer geherintroduceerd in de kruidentuin. Er is op vier plekken een pH-meting gedaan door biologisch adviseur Gerrit-Jan waaruit blijkt dat de pH tussen de 6,5 en 6,7 ligt. Dit is een goed teken; de meeste kruiden houden niet van een (te) zure bodem. Wel bleek de bodemstructuur beter te kunnen en het droogt snel op door opdringende bomen en struiken rondom de kruidentuin. Voor kalkminnende kruiden zou de pH nog wat hoger mogen uitkomen.

Er hebben zich twee nieuwe vrijwilligers aangemeld waarvan Nanda Koene zich blijvend heeft aangesloten bij onze werkgroep, welkom!

De plannen voor 2026:

- Mulch laten liggen ter verbetering van bodemstructuur en tegen snelle uitdroging van de bodem;
- Extra kalk bij kalkminnende kruiden. Dit verhoogt de pH-waarde en houdt beter vocht vast;
- Extra bentoniet toevoegen ter verbetering van de bodemstructuur;
- Nadenken wat we met eenjarige kruiden gaan doen;
- Uitdunnen van struiken en bomen aan de randen van de kruidentuin en heggen aan de noordkant maken (door beheergroep);
- Een aantal kruiden weer gaan drogen voor verkoop binnen de Heemtuin;
- Vitrine bijwerken met bijvoorbeeld een nieuw recept of info over een bepaald kruid.

We kijken uit naar een nieuw seizoen en hopenlijk melden zich nog nieuwe vrijwilligers!

*De werkgroep kruidentuin heeft vijf leden. Zij werken in het seizoen elke donderdagochtend.
In 2025 waren Lydia van Veen en Rinko Serlier de coördinatoren. De coördinator vanaf 2026 is Rinko Serlier.*

Lydia, bedankt voor alle jaren trouwe inzet als coördinator. Gelukkig blijf je wel lid van de werkgroep!

Werkgroep Rondleidingen

Het liep dit jaar geen storm bij de aangevraagde wandelingen. Alleen in mei kwamen we twee keer in actie. In juli verzorgden we een wandeling voor de SLG met biodiversiteit als thema. Zoals elk jaar waren er, voor wie wilde, rondleidingen tijdens de NLdoetdag en de Natuurwerkdag en als onderdeel van de bijscholing voor (nieuwe) leden was er een vroege vogelexcursie in april.

De coördinator van de werkgroep rondleidingen is Loes van der Meij, de groep bestaat uit vijf leden.

Werkgroep Activiteiten

De werkgroep bestaat uit slechts twee leden. Dat betekent een onderbezetting. Het uitbreiden van activiteiten kan alleen als er per activiteit minimaal één persoon extra meedoet.

Begin 2025 is de werkgroep activiteiten nieuw leven ingeblazen en zijn er genoeg ideeën voor activiteiten bedacht.

Uitgevoerd zijn:

- Een muziekuitvoering door de Canisius Concertband;
- Een muziekuitvoering van het koor Springtime ging helaas niet door vanwege hitte;
- Een muziekuitvoering met muzikanten uit de wijk, kunsttentoonstelling (foto's) en benoeming van de nieuwe dorpsdichter door de wethouder;
- 'Ontmoetingen in de natuur', elke week een middag gedurende de zomermaanden;
- Op FLORON (universiteit) een hele dag met een stand gestaan.

Toekomst: Uitbreiden van de leden van de werkgroep.

De werkgroep activiteiten kan mogelijk dit jaar een cruciale rol gaan spelen in het verkrijgen van subsidie voor de plannen van het Heemhuis. Uit een pot is subsidie mogelijk als er aangetoond kan worden dat er activiteiten plaatsvinden die burgers en natuur verbinden.

*De werkgroep activiteiten bestaat op dit moment uit twee leden. Uitbreiding is noodzakelijk!
De coördinator van de werkgroep is Mathilde Hofmans.*

Werkgroep Bijen

De bijenstand met zijn mooie sedumdak en zonnepaneel heeft, naast een werkruimte waar bijenkasten staan, een educatie/observatieruimte. Voor kinderen, maar ook voor volwassenen, is dit een aantrekkelijke ruimte met veel informatie over het leven van de honingbij. Er staat zelfs een observatiekast waar bezoekers de bijen achter de raampjes van dichtbij kunnen bekijken. Bij goed weer is te zien hoe de honingbijen in en uit de bijenkasten vliegen.

De honingbijen zijn een onderdeel van diverse lessen voor de basisscholen, zoals de les 'Bijen&Co'. Imkers ondersteunen deze lessen.

In het voorjaar van 2025 zijn we gestart met acht bijenvolken, waarvan één volk in het observatiekastje (Warrékast) en één volk in de bijenboom. Verder heeft Edwin nog een Carnica bijenvolkje gekocht om te zorgen dat de bijen relatief zachtmoedig blijven. Voor wat betreft zwermen viel het dit jaar reuze mee. We hebben weinig tot geen zwermen gehad (of gezien). Verder hebben de bijen hun best gedaan om veel nectar binnen te halen daar het voor de honingopbrengst een recordjaar was. Om te zorgen dat de bijen ook nog plezier van de honing hebben, is niet alle honing weggenomen maar is ook gezorgd dat de bijen overwinteren op hun eigen honing.

Wel was het vervelend om te zien dat de Aziatische hoornaar ook in de Heemtuin op bezoek is geweest. Vanuit de observatieruimte was goed te zien hoe de hoornaar te werk gaat en vooral nog afzonderlijke bijen te grazen neemt. Voor 2026 staat dan ook het plaatsen van vallen op de planning.

Edwin heeft dit jaar een deel van zijn honing gebruikt om honingwijn te maken. Hij heeft nu tien liter honingwijn in een dame-jeanne fles staan pruttelen.

Eind 2025 hadden we negen bijenvolken. Nu januari 2026 zijn er acht bijenvolken, één volk heeft het niet overleefd.

Als de deur van de bijenstand open staat, zijn bezoekers welkom! Als er imkers aanwezig zijn, vertellen zij graag over het bijzondere leven van een bijenvolk.

De werkgroep bijen bestaat uit vier imkers. Zij werken op wisselende tijden, afhankelijk van wat de verzorging van de bijen in de seizoenen vraagt.

De coördinator van de bijengroep is Janet de Graaff.

Werkgroep Educatie

Natuureducatie voor de basisscholen in Heumen! Het doel van natuureducatie in de Heemtuin Malden is natuuronderwijs in de natuur: praktisch en belevingsgericht. Dat is veel meer dan leren uit een lesboek of met een digibord. Zintuiglijke ervaringen geven toegang tot meer leeringangen. Een voorbeeld uit onze lessen; kinderen gaan zelf boomstammen doorzagen en tellen de jaarringen om zo de leeftijd van de boom te weten te komen. Kinderen van alle basisscholen in Malden en Heumen kunnen (in het voor- en najaar) op excursie naar de Heemtuin. Zo heeft de Heemtuin Malden een grote bijdrage aan de ecologische basisvorming van kinderen.

Onder begeleiding van Marjon van der Steen (NME Plaza) worden de lessen in de Heemtuin op maat gemaakt en sluiten we aan bij het ontwikkelingsniveau van de kinderen en de lesmethoden 'Natuuronderwijs' op de scholen. Herschrijven en nieuwe lessen ontwikkelen, specifiek voor de Heemtuin, is een voortdurend proces.

Om een gevarieerd aanbod te hebben willen we voor vier leeftijdsgroepen vier verschillende lessen kunnen aanbieden. In totaal zestien Heemtuin-lessen. De leerkrachten krijgen lesmateriaal (specifiek per les) digitaal toegestuurd ter voorbereiding op het bezoek aan de Heemtuin. Educatied medewerkers (vrijwilligers/gidsen) zijn de dragende krachten van de Heemtuin natuureducatie, hun kennis van de natuur is heel divers, zo ook hun onderwijservaring. Dit geeft een mooie variatie aan inspiratie voor elkaar.

Om alle gidsen voldoende bagage te geven voor het geven van de lessen in de Heemtuin komen we enkele keren per jaar bij elkaar. Nieuwe of vernieuwde lessen worden door de educatiemedewerkers, voordat ze aan groepen kinderen gegeven worden, eerst met elkaar in de werkgroep gedaan om er zo voldoende kennis van te hebben.

In het lesseizoen Voorjaar 2025 zijn in totaal **27 lessen** gegeven:

groep 1-2:	Kabouterpad Lente (2x) en Dierenbewegingsles (7x)
groep 3:	Het is Voorjaar (2x)
groep 3-4-5:	Kleine Kanjers (4x) en de aardewandeling (6x) Dit is een nieuwe les in 2025.
groep 5-6:	Land- en Waterdiertjes (1x)
groep 7:	Bosles (1x)
groep 6-7-8:	Bijen&Co (4x)

In het lesseizoen Herfst 2025 zijn in totaal **16 lessen** gegeven:

groep 1-2:	Kabouterpad Herfst (4x) en Kleine Beestjespad (6x)
groep 3-4:	Speuren naar Sporen (1x), Kleine Kanjers (1x) en Aardewandeling (1x)
groep 5-6:	Land- en Waterdiertjes (1x) n Banjeren in de Herfst (1x)
groep 7-8:	Bosles (1x)

Alle zevenentwintig door de scholen aangevraagde lessen voor het voorjaar konden doorgaan.

Door de scholen waren voor dit herfstseizoen vierentwintig lessen aangevraagd, maar uiteindelijk werden het er veel minder, slechts zestien lessen gingen door. Vier aangevraagde lessen konden niet worden ingepland omdat meerdere gidsen langdurig ziek waren. Vier lessen werden gedurende het lesseizoen door een school geannuleerd omdat hun schoolprogramma te vol bleek. Dit alles vraagt veel flexibiliteit van de educatiebegeleiders.

Bij iedere les zijn drie à vier educatiebegeleiders nodig. In de loop van 2025 zijn drie vrijwilligers gestopt bij educatie, maar gelukkig was er ook weer nieuwe instroom. We blijven behoefte houden aan versterking van het team en blijven werven binnen het eigen netwerk, via de vrijwilligerscentrale Doeninheumen.nl en de lokale media.

Ondersteunend voor de werkgroep met betrekking tot lesontwikkeling en contactpersoon naar de scholen is Marjon van der Steen (NME Plaza). Zij wordt betaald door de gemeente Heumen.

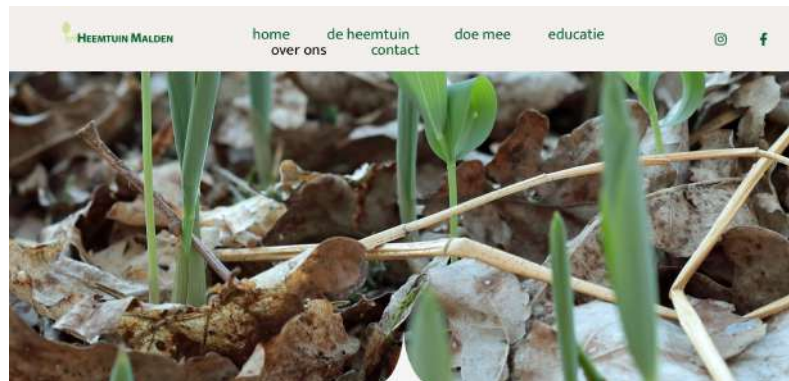
In 2025 gaven we in totaal aan **1045 kinderen** natuureducatie in de Heemtuin.

De coördinator van de werkgroep educatie is Mirjam Jetten, de groep bestaat uit elf educatiebegeleiders.

Werkgroep Communicatie

In 2025 hebben we als werkgroep veel werk weten te verzetten. Vorig jaar waren we nog in een opbouwende fase, maar inmiddels draait de werkgroep op volle kracht. De werkgroep communicatie bestaat inmiddels uit: Karin, Hanneke, Pim en Maaïke, en wordt aangevuld met veel meer mensen die iets met communicatie doen (zoals de Heemrank, Topic, de fotografen en de akkers Instagram).

Naast dat we nog steeds wekelijks meerdere berichten plaatsen met informatie of updates uit de Heemtuin. Was het grootste project dit jaar de nieuwe Website! Met vele mensen hebben we hier hard aan gewerkt om een meer beeldende website te bouwen, die nog steeds gebruiksvriendelijk is voor iedereen.

Gelukkig hadden we al een mooie basis van de oude website die we konden gebruiken. Maar toch gaven we de website een nieuwe frisse look, vooral meer kleur en veel meer foto's waren onze prioriteit. De lancering vierden we op de nieuwjaarsreceptie, maar dat betekent niet dat we al helemaal klaar zijn. Hier werken we dan ook vrolijk aan verder. Heb je suggesties? Altijd welkom! We hebben nog plannen voor meer informatie over de natuur op de website, nog meer foto's, een verhaal over de geschiedenis van de Heemtuin, en vast nog veel meer.

Dit jaar was het meest populaire bericht dat het watertappunt gebouwd is door onze werkgroep techniek (4000 views), gevolgd door foto's van het winterwonderland dat we ook in januari 2025 hadden. Het meest plaatsten we foto's over de moestuin. We zouden onze social media niet kunnen vullen, zonder al het werk dat in alle andere werkgroepen wordt verzet. Wat in de statistieken ook opviel is dat we meer interacties op onze berichten krijgen. Dit betekent dat er toch meer mensen meelezen en geïnspireerd raken door onze stukjes. Ook krijgen we nog altijd complimenten over de korte filmpjes die we meestal op zaterdagochtend maken.

Ook de publiciteit in de krant heeft veel geholpen. Het midzomerfestival was een groot succes, met vele mensen die een stuk opvoerden en nog veel meer bezoekers.

Komend jaar staat in het teken van verder bouwen aan de werkgroep communicatie. We zijn namelijk altijd opzoek naar nieuwe inspiratie voor stukjes en dat is soms lastig te verzinnen. En daarom zoeken we nog wat versterking.

Vind je het leuk om een keer een stukje te schrijven voor de sociale media, heb je een mooie foto gemaakt of heb je een ander goed idee voor de communicatie? Laat het ons vooral weten via communicatie@heemtuinmalden.nl, stuur een berichtje of spreek ons aan tijdens een van de vele ochtenden dat we er zijn.

De werkgroep communicatie bestaat uit vier leden. De coördinator van de groep is Maaïke ten Westenend.

Wim van der Meer beheerde de Heemtuin Website. Erik Westerman verzorgt info over de akkers op Instagram en sites google.

Loes van der Meij en Emmy Meijers plaatsen elk kwartaal in Topic een artikel met als onderwerp de natuur in de Heemtuin.

Werkgroep Techniek

Afgelopen jaar zijn behalve de gebruikelijke onderhoudsklussen ook de nodige grotere projecten geweest waar wij aan gewerkt hebben.

Helaas raakte de riolering verstopt en het heeft veel werk gekost om uit te zoeken waardoor het probleem veroorzaakt werd. Gelukkig hebben we met eigen inzet en veel graafwerk de zaak kunnen oplossen.

De grondwaterpomp was door blikseminslag buiten gebruik geraakt. Deze pomp was niet meer te repareren en is in zijn geheel vervangen. De schade werd door de verzekering vergoed.

Door vandalisme zijn de ruiten in de bijenstand vernield. Deze zijn in overleg met onze imkers vervangen door kunststof exemplaren. Deze zijn nagenoeg onverwoestbaar.

Een oude wens is ook gerealiseerd. Met toestemming en financiële ondersteuning van de gemeente is er een watertappunt bij de ingang van de Heemtuin geplaatst. Het ontwerp en plaatsing hiervan is geheel in eigen beheer uitgevoerd. Hiermee voorzien we in een behoefte. Passerende wandelaars en fietser kunnen hiervan gebruik maken.

Het energieverbruik wordt goed bijgehouden en zo nodig worden oorzaken opgespoord die bijgestuurd kunnen worden.

In het jaar van de torenvalk is een mooie kist geproduceerd, helaas heeft deze kist nog geen bewoners gehad.

Verder is een aantal kleine klussen aangepakt. De lekkage in de accuput is verholpen. Deze put is voorzien van een nieuwe deksel. De zonnewijzer is opgeknapt. De vorstbeveiligingsthermostaat in het Heemhuis is vervangen. Diverse naambordjes zijn nieuw gemaakt en/of opgeknapt. Palen van bordjes zijn vervangen. Een bank is gerepareerd en opgeknapt. De compressor is opnieuw bevestigd.

Qua personele bezetting hebben we een uitbreiding mogen verwelkomen. Robbert van Montfoort heeft zich aangesloten bij onze groep. Behalve dat Robbert technisch goed onderlegd is, brengt hij ook een specifieke kennis mee. Hij gaat zich toeleggen op het onderhoud en slijpen van het gereedschap. Een welkome aanvulling op de reeds aanwezige kennis.

De werkgroep techniek bestaat uit zeven leden. De coördinator is Leo Mertens.

Chris Hägele is technisch adviseur en beheert het gereedschap. Stan Sutmuller is bouwkundig adviseur.